

გაწირვა მოყოლობდა. ბურჟუაზიის იდეალური შედეგად, ამბობს რატონი, არ მოსულიყო პეტერბურგში და ისე მიეწოდებოდა სასამართლოსთვის საჭიროა მასალები.

ს-დემოკრატიის დაჭერა. მოსკოვში ირცევის სახლი, აღქმანდროვის ქუჩაზე, აღმცველი პოლიციის აგენტებმა, სახლის ვაჭარის შემდეგ, დაატუსაღეს ორი კაცი და ერთი ქალი. ვაჭარის დროს იპოვნეს საბჭოური ნივთები, ხელთ-წაწერიები და დოკუმენტები, რითაც დამტკიცდა, რომ ისინი ს-დემოკრატიულ პარტიას ეკუთვნის. საქმე პროკურორის გადაეცა.

„შავი“ აგენტობები. რიანის გუბერნიის რანდებურის მხარაში უკანასკნელ ხანებში გაჩნდნენ „შავი აგენტობები“, რომლებიც აქვთებენ გლეხებს გაუზავანონ ხელმწიფე იმპერატორის დეპუტატს არ დამტკიცდეს მისი მიერ მიღებული კანონ-პროექტი სარწმუნოების შესახებ. აგენტობები ათას ქორებს ავრცელებდნენ დეპუტატებზე, თითქო ისინი ინგლისელებმა მოიხადეს და ამისთვის დაგესჯა ღმერთმა და ხოლოვა გამოგვიზავნა. ზოგიერთ სოფლებში გლეხები კეტებით აძლებდნენ პასუხს პარტიკულარულ აგენტობებს.

ვილნოს პროვოკატორთა საქმე. 7 ივლისს ვილნის საზოგადოებრივი პოლიტიკაში დანიშნული იყო ვილნოს „ობს. რტა.“ აგენტ სოლომონ ვილნობრანდის და ზაიმ ზაკის საქმე, რომელთაც აბრალებენ ყუმბარების კეთებას და შენახვას და ვილნოს უბნის ზედამხედველ კრიკანოვსკის დაჭრას. დაჭრის დროს ვილნობრანდმა და ზაიმამ დამნაშავეთა აღიარეს თავი და თან განაცხადეს, რომ ყუმბარები მათ შეუკვეთა უბნის ზედამხედველმა კრიკანოვსკიმ. ეს ყუმბარა უნდა დაედოთ მუშა იან რაბაშევსკის სახლის წინ, რომ შემდეგ დაეჭირათ.

სახლმშენებლობა. ბარცელონაში ჯარის გაზავნის დროს სალდათები აჯანყდნენ. აჯანყება სხვა სალდათების შეწყობით ჩააქრეს. **ავსტრიის აზნეულები.** პრაგის გაზეთებში იბეჭდებოდა სენსაციური ამბები პრაგის მაძებარი პოლიციის მოქმედების შესახებ. როგორც სჩანს, მრავალი ჯაშუშები და აგენტ-პროვოკატორები ნაციონალურ სოციალისტურ და ს.დემოკრატიულ პარტიის წევრები ყოფილან.

„მომავალი სოციალიზმი“
პასუხი ბ. ბ.

„დროება“ № 134, 135, 137, 139, 141.)
II
(გაგრძელება).
ჩვენ უკვე ვნახეთ, რომ ბ. ბ. სოციალიზმი წყალს გაატანა ეროვნების სასახლოთ, საიგებოთ გამოაცხადა ერის საღვთიკეთლო და ამ ბრწყინვალე მომავალზე ზრუნვა, ამ ერთ დროს კომუნისმის დაუყონებელი შემოღების მოტრფივალზე, ზედმეტად ჩასთვალა.
ახლა ვნახეთ, როგორ ექცევა ის ეროვნებას, რა გზით აპირებს მის აღორძინებას და აყვავებას.
ეროვნების მთავარი დამახასიათებელი თვისება ენა, ტერიტორია და ეროვნული კულტურა, ე. ი. ქონებრივი—ზნეობრივი და ეკონომიური განვითარების მთლიანობა. ამ სამ პირობებში ცხადია, პირველი ადგილი უჭირავს კულტურულ ურთიერთობას, პირველი ორი კი მისი იარაღია, საშუალებებია. სადაც კულტურული განვითარება არ არსებობს, სადაც ხალხის ნაწილები სოციალ-ეკონომიური ცხოვრების პირობებით არაა ერთმანეთზე გადაბმული, იქ არ არსებობს ერთი ენა, ტერიტორია და ეროვნული, არ არსებობს ერი. სანამ მისი ცალკე ნაწილები, მისი შემადგენელი ეტნოგრაფიული ჯგუფები ცალკე-ცალკე თავის საკუთარ ძალ-ღონით იკმაყოფილებდნენ თავის მოთხოვნებებს, და ასე კარჩავეტილ ცხოვრებას ატარებდნენ, ერი, როგორც მთლიანი კულტურული საზოგადოებრივობა არ არსებობდა. იგი მხოლოდ ეტნოგრაფიულად მიზანმიმართულად ჯგუფობდა ერთი ტომია, მარა, რა გზით ეროვნება ამ სიტყვის თანამედროვე მნიშვნელობით. ეროვნება სდგება ამ ჯგუფებისგან, ამ ცალკე ხალხებსგან, რომელთაც მასლისაგან, როგორც განსხვავებული ეროვნებისაგან, მათი ერთმანეთზე გადაჯაჭვით ერთი მთლიანობა ეკონომიურად დაკავშირებით.

გარტინგის თანამშრომლები

ბელგიელი ჯაშუშები.
1906 წელს, როცა რუსეთის პოლიტიკური ცხოვრება შეინძრა, საზღვარგარეთ მყოფმა ახლოგარეობაში გამოიღვიძა. შესდგა წრეები, დაიწყა გაცხარებული მუშაობა.
ამ დროს ანტერპენში ერთ სახელმწიფო დაწესებულებაში მსახურობდა უბრალო მოხელე, ვილა ბელგიელი. მას არ აინტერესებდა არც პოლიტიკა, არც საზოგადოებრივი ცხოვრება, მუშაობდა და ცხოვრობდა ყველასაგან მივიწყებული. ნაცნობები ძალიან ცოტა ყავდა.
ერთი დღე ვნახეთ, ბელგიელს უცხათ საშინელი სურვილი აღეძრა პოლიტიკის ყველაზე მეტად ის რუსეთის პოლიტიკამ დაინტერესა. დაუახლოვდა რუს სტუდენტებს, წინათ ის დღიურ ლუკმას ძლიერ შოულობდა. ესაა კი, საიდგანდაც ფულსაც გაუჩნდა. მისი თანამოსამსახურეები გაკვირებული იყვნენ, როგორ შეიცვალა ასე უცხათ მისი მდგომარეობა. დაუწყეს თვალ-ყურის დევნება. უბრალო შემთხვევამ ყველაფერი გამოაშკარავა.
პოლიტიკით გაცხადებულ მოხელის მადიდის ქვეშ იპოვნეს ორი დახეული წერილი. ქალაქის ნახევები ერთი მეორეს მიაწებეს და შემდეგი წაიკითხეს:
ერთ წერილში ეწერა:
„შე მივიღე თქვენი დეპუტატი. რომლითაც ველარ ვისარგებდეთ. დეპუტატი დავინებულა. მე ჩემი კრებულისთვის „სასპორტს“ აც ვერ ვხედავ. მე ვილი უკვენად დაწვრილებით ცნობებს იმ ქალის შესახებ, რომლის ადრესი და გვარი მე თქვენ გაცნობებთ რამდენიმე დღის წინათ (ვლენდონი 65 ან 68, ქუჩა სტუდენტ) მე მოვიხივებ მის ნამდვილ სახელს, თუ ამ ადრესით ვერ იპოვნებთ ეს ქალი, ეძებეთ მთელ ქუჩაზე.“
მე თქვენ გაფრთხილებთ, რომ ინგლისიდან გამოვიდა გემი „ბელე“, მიღის გორტენბურგისაკენ. შეიძლება თქვენს ნავთსადგურში შემოვიდეს გადასაცვლელათ. ამ გემზე არის ათი ყუთი მიტრალიერის თოფი, ათი ყუთი „ბრაუნინგის“ სრველიერი, 20 ყუთი მიტრალიერების პარტონები და 10 ყუთი ყუმბარა. თუ გემი მანდ მოვიდეს ხელათ შემატყობინეთ დეპუტატი და თვალყური ადევნეთ.

თქვენ ნავთსადგურში ვგონებ სიმშვიდეა, მაგრამ ხშირად ვტყობილობ, რომ მატყენდა ძალიან ხშირად იგზავნება ექსპედირა. კარგათ კიდევ ერთ თვალ-ყური ნახავაძლია.“
მეორე წერილი:
„10 სექტემბერი 1906 წელი, ჩემი მატროსის შესახებ. მიიყვანე ის გემზე. შეიძლება ასე მოახერხოთ: მიწოდებთ მე პირდაპირ რუსეთში მიმავალი იარაღით დატვირთული გემი. შემატყობინეთ ორი სამი დღის წინათ და ხელათ მანდ ვაგინდები, მაგრამ საჭიროა ყველა პირობები შესრულებულ იქნას. სტუდენტის ქუჩასაც ყური უდგეთ. ეს თქვენ თვითონ ქენით, სხვას ნუ მინადობთ. ეძებეთ, როგორც კი შეგიძლიათ. თუ თქვენი გემი კრანშტადტიდან, როგორც თქვენ ამბობთ წაიღებს კონდამანდას, ეს საუკეთესო შემთხვევა იქნება „ბატია“, „კანია“ ანტერპენში იქნება. ადგილზე მათ. ამ გემებზე კონდამანდა იყო და ესაა ექნებათ.“
ორივე ეს წერილი ხელმოწერილია, მაგრამ აშკარათ სჩანდა, თუ ვისგან იყო და რა მიზნით.
მოხელეს გასაქანი აღარ ქონდა. ის იძულებული შეიქნა გამოტყობილიყო, რომ ძალიან დაახლოვებული იყო პარიზში რუსეთის პოლიციასთან. შემდეგ ამისა მოხელემ ველარ გაუძლო სინდისის ქენჯანს და ერთ თავის მეგობარს მთელი აღსარება მისწერა. ამ წერილში მოყვანილია მისი გაკვირებული მდგომარეობა. მცირე ჯამაგირით ის ვერ ამყოფილდება ცოლ-შვილს და მოხუც დედ-მამას. ყველანი შემშლის განკითხვით. რუსეთის პოლიციამ მიიღო ანტეტები და ისიც სიამოვნებით დასთანხმდა. მისი მოვალეობა იყო თვალ-ყური ედევნებოდა რუსეთში მიმავალ გემებისთვის. მე მუდამ სწორე ცნობას არ ვაძლევდი—ამბობს თავის ვითარებაში ჯაშუშის მოხელე—და ამიტომ 1905 წლის სექტემბერში სრულიად შეწყვეტიტე სამსახური, რადგან ჩემი ცნობები ვერ სცნეს ნამდვილ ცნობებთან. ამავე წლის დეკემბერში მე ისევ განვაგრძე სამსახური, მაგრამ წყრომა წყრომაზე მომდიოდა, რომ ვერ ვაძლევდი სწორე ცნობებს საით მიდიოდნენ გემები. მე გამოვიზავნეს თანამშრომელ პარიზიდან, მაგრამ მე დავუმტკიცებ, რომ ამ ანტეტებზე უკეთესი თანამშრომელი ვიყო. ეს საჭირო იყო ჩემთვის, რადგან ამით მე მეტს მივიღებ.

ჩემი თხოვნა ჩქარა შეასრულეს და პარიზიდან მოსული თანამშრომელი უკანვე მივიყვინე. (მის ეძახოდნენ ლებლანს. ის ეწოდა პარიზში სტოგორობს) თანამშრომლისთვის მე ველბულობდი ზედ-მეტ 150 ფრანკს, რაც ჩემ ჯიბეში ჩადიოდა, რადგან მე არავითარი თანამშრომელი არ მყავდა. ვარდა ამისა მოულოდნელ ხარჯები სთვის თვეში ველბულობდი 60 ფრანკს. ამ გვართ, მე შემიძლო დავმზარებოდი მოხუც დედამას და ჩემს ოჯახს.
მე მომთხოვეს კომერციული ინსტიტუტის სტუდენტთა სია. ამ სიას ყველას აძლევდნენ, მაგრამ მე მივსწერე, რომ საჭიროა მის საშოვნელათ 50 ფრანკი და მივიღე კიდევ. მე მაშინ ვაცნობე, რომ იარაღს რუსეთში უმთავრესათ სტუდენტები გუშოვი ავგავნის მეთქი. მე მომთხოვეს მისი დაწვრილებითი ცნობა, სად დაიბნა და სხვა. მე მივსწერე ვიტებსკში მეთქი. ჩქარა პასუხი მივიღე, რომ ვიტებსკში თავის დღეში გუშოვი არ ყოფილა. თანაც წყრომა გამომიცხადეს. ყველა ცნობებს ვგზავნიდი პარიზში დღევანდის სახელზე.
წერილის დასასრულ ჯაშუშის მოხელე ცრემლებით სთხოვე თავის ყოფილ მეგობარს ჯაშუშათ ნუ ჩასთვლიან მას, რადგან ის მუდამ თვისუფლების მოტრფივალე იყო და თუ ამ ხელათ ასეთი საქმე იქისა ეს აიძულა მისმა მეტის მეტმა გაკვირებულმა მდგომარეობამ.
დავერინდი ეს ქანდაკის აფიკურია, რომელიც დანიშნეს რუსეთის საელჩოში, პარიზში ვარტინგის განყოფილებაში.
1905—1906 წლებში ანტეტებზე ბევრი რუსი სტუდენტი გაჩხრიკეს და დაატუსაღეს. მათ დააბრალეს, რომ იარაღს გზავნიდნენ რუსეთში და ამიტომ ბელგიიდან გააძევეს.
ვანდერველდეს შეიკითხვა შეაქვს პარიზში ბელგიაში რუსეთის პოლიციის მოქმედების შესახებ ამ შეიკითხვას უნდა მოყვინე კანონი, რომლითაც აკრძალული იქნება ბელგიაში სხვა სახელმწიფოს პოლიციის არსებობა.
უმაკო მსხვერპლნი
რუსეთის თანამედროვე ცხოვრება მდიდარია ისეთი საზარელი სურათებით, რომელთა ერთი წარმოდგენაც კი ყოველ რიგან ადამიანს ძარბებში სისხლს უყიპიტალია ექსპლოატაციისა. ეს ძალები ჩვენ არ გვეკუთვნის. პირიქით, ისინი განსაზღვრულ ფრს ეკუთვნიან, მისი ახალი ძალები არიან, მისი შემადგენლები, მისი დამცველნი, მისი კულტურის აღმდგომლები; რამდენათაც მათ ქართველობა უშლის თავიანთ ერგონულ სიძლიერის განმტკიცებას ჩვენს ტერიტორიაზე, იმდენათ ისინი შეტენს არიან ქართველ რიგების და არც შეიძლება რომ არ იყვნენ... „დახს, ისინი თავანთ ეროვნებას ქმნიან სხვის ტერიტორიაზე.“ („დრ.“ № 134. კურსივი ავტორისა).
როგორც ხედავთ, აქ ბ. ბ. ებრძვის უცხო კაპიტალიზმს და მას ქართველი ერის გადაგარებას უჩივის, უცხო კაპიტალიზმი—აი ჩვენი დამლუჯველი და სხვა ერის დამმკვიდრებელი. კაპიტალიზმის პირველი თვისებაა, როგორც ვიცით, კაპიტალისტური ურთიერთობის დამყარება, ესე იგი ერის დაყოფა ბურჟუაზიით და პროლეტარიატით. ჩვენში ბ. ბ.-ის სიტყვით უცხო კაპიტალიზმი, რომელიც განსაზღვრულ ფრს ეკუთვნის (ალბათ, სომხებით ყავს ავტორს სხებში) თავიანთი ეროვნება, ქმნის, ე. ი. ქართველ ეროვნებას, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?
ჩვენ ვიცით, რომ ამ კაპიტალიზმის სწორეთ ქართველ ერში მოახდინა დიფერენციაკია, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერის ქირსიუფლები, რომელიც უცხო ბ. ბ.-მა შეაფარა თავი, მრავალ წლის განმავლობაში ებრძოდნენ (სიტყვით, რასაკვირველია) მის შემოსვლას და ერთი მელიასი არ იყოს, თავსაც იმძინვარებდნენ, სისხმარი იქნებოდა *). ქართველ ერში განვითარდა ქართველი ბურჟუა, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?
ჩვენ ვიცით, რომ ამ კაპიტალიზმის სწორეთ ქართველ ერში მოახდინა დიფერენციაკია, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერის ქირსიუფლები, რომელიც უცხო ბ. ბ.-მა შეაფარა თავი, მრავალ წლის განმავლობაში ებრძოდნენ (სიტყვით, რასაკვირველია) მის შემოსვლას და ერთი მელიასი არ იყოს, თავსაც იმძინვარებდნენ, სისხმარი იქნებოდა *). ქართველ ერში განვითარდა ქართველი ბურჟუა, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?
ჩვენ ვიცით, რომ ამ კაპიტალიზმის სწორეთ ქართველ ერში მოახდინა დიფერენციაკია, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერის ქირსიუფლები, რომელიც უცხო ბ. ბ.-მა შეაფარა თავი, მრავალ წლის განმავლობაში ებრძოდნენ (სიტყვით, რასაკვირველია) მის შემოსვლას და ერთი მელიასი არ იყოს, თავსაც იმძინვარებდნენ, სისხმარი იქნებოდა *). ქართველ ერში განვითარდა ქართველი ბურჟუა, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?
ჩვენ ვიცით, რომ ამ კაპიტალიზმის სწორეთ ქართველ ერში მოახდინა დიფერენციაკია, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერის ქირსიუფლები, რომელიც უცხო ბ. ბ.-მა შეაფარა თავი, მრავალ წლის განმავლობაში ებრძოდნენ (სიტყვით, რასაკვირველია) მის შემოსვლას და ერთი მელიასი არ იყოს, თავსაც იმძინვარებდნენ, სისხმარი იქნებოდა *). ქართველ ერში განვითარდა ქართველი ბურჟუა, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?
ჩვენ ვიცით, რომ ამ კაპიტალიზმის სწორეთ ქართველ ერში მოახდინა დიფერენციაკია, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერის ქირსიუფლები, რომელიც უცხო ბ. ბ.-მა შეაფარა თავი, მრავალ წლის განმავლობაში ებრძოდნენ (სიტყვით, რასაკვირველია) მის შემოსვლას და ერთი მელიასი არ იყოს, თავსაც იმძინვარებდნენ, სისხმარი იქნებოდა *). ქართველ ერში განვითარდა ქართველი ბურჟუა, რომელიც უცხო ერის დევნიანციაკიას ეწვევა, მას ყოფს ორ ნაწილათ. როგორ ხდება ეს საწაული?

ნავს, სულიერი ხომ შვიდი... როგორც ხდება, სასოწარკვეთილები...
ერთს ასეთ შეგ სურათს რუსეთის ცხოვრების წარმოდგენს ე. წ. იოანე ნიტების საზოგადოებრივი პარტიკულარული ბურჟუა.
ვინ არიან იოანე ნიტები? ესენი არიან მამა იოანე კრანშტადტილის „სულიერი მიმდევრები“, იმ იოანე კრანშტადტილის, რომელიც უწყინდესმა სინოდმა თითქმის წმინდანთა სიაში ჩასწერა და ყველა ეკლესიების დაავალა მისი სულის მოსახსენებლათ 20 დეკემბერს აუცილებლათ გადახდილ იქნას წირვა და პანაშვიდი. რაში გამოიხატება იოანე ნიტების მოღვაწეობა? ჩივლ ყრბათა და ქალწულთა სულიერ გათავსირებაში, მათ გონებრივ და ფიზიკურათ დამახინჯებაში და ყოველივე ამას ჩადიან ქრისტეს სახელით, იმ ქრისტეს სახელით, რომელსაც ბავშვები გაცტეკებით უყვარდა და მათი ზნეობრივი სისპეტაკე იდევლათ ქონდა დასახული. ყველასათვის აშკარაა, აქ ქრისტე არაფერ შუაშია, იოანე ნიტების უმთავრესი და ერთადერთი მოაქრავებელი ძალა—ეს მათი გაუმადარი-გარყვნილი ცხოვრებაა, რომლისთვისაც ამბობთ და ათასობით უმანკო მსხვერპლებსაც კი არ იშურებენ.
ნ-7 წლის განმავლობაში რუსეთის ყოველი კუთხიდან, შორეული კიბობრდანაც კი, მოყვდათ იოანე ნიტების პეტერბურგში საცოლად ბავშვები და დღით-ღამე ამანჯებდნენ მათ თავიანთ „თავს-შესახეში“, ამ ჯოჯოხეთურ საპყრობილეში, საიდანაც მათი ბავშვების თავის დაღწევა ყოველად შეუძლებელი იყო. აქ ისინი დღის 5 საათიდან საღამოს 10 საათამდე, —17-ტო საათის განმავლობაში, შეუწყვეტლივ ამხადებდნენ „ქადაგანის ყვეალებას“ და სხვა სამკაულებს ხატებისათვის. თავი რომ არ შეწყვეოდათ, ან ძილი არ მოსვლოდათ მუშაობის დროს ფსალმუნებს ვალობდნენ. მათი ნაწარმოები, როგორც „ავგლოზების ნა-მუშეგარა“, მთელ რუსეთში დაჰქონდათ და მორწმუნეებში ასაღებდნენ, რაც იოანე ნიტებს დიდ სარგებლობას აძლევდა.“
აი უბრალო აღწერა იოანე ნიტების მოქმედებისა.
არავინ იფიქროს, რომ ამ კაცი ქამიებს მარტო ღირსობი, უპატრონო ბავშვები უფარდებოდათ კლანქებში. როგორც გამოიხატება აღმოჩინა, იოანე ნიტების მოწაფეების უმრავლესობა შეძლებული ოჯახ-განვითარდა პროლეტარიატიკა, როგორც მისი აუცილებელი ანტოპოდი, რაც ჩვენი ერის კულტურულ წარჩინებისა და აღორძინების საქმეში ბევრათ უფრო მნიშვნელოვანია და საყურადღებო, რადგან იგი საფუძველია ერის, მისი უდიდესი ნაწილია, მისი მომავლის მატარებელია.
მაშ, საიდან გამოაძვირინა ბ. ბ., უცხო კაპიტალიზმი ცდილობს ჩვენი ეროვნების მოსპობას?
ახრთა არვე-დარევიდან. მან ერთმანეთში აუფრია ორი ცნება: კაპიტალიზმი და ბურჟუაზია. მან მათ შორის თანასწორობის ხაზი გაავლო, კაპიტალიზმი—ეს იგივე ბურჟუაზიააო ნამდვილათ ეკი, კაპიტალიზმი წარმოდგენს მთელ ეკონომიურ ურთიერთობას, ბურჟუაზია კი მის ერთ ერთ ელემენტს. კაპიტალიზმს, მართალია, თან ახლავს ბურჟუაზია, უცხო კაპიტალიზმს უცხო ბურჟუაზია, როგორც მისი მესაკუთრე, მარა მათი მნიშვნელობა ცხოვრებაში სხვადასხვაა. კაპიტალიზმი შეიცავს ამასთანავე წარმოების ახალ წესს, ტექნიკურ გაუმჯობესებას, ნიადაგის ექსპლოატაციის გაუმჯობესებულ საშუალებებს და ვინც უნდა იყოს ბურჟუაზია, კაპიტალის ეს მნიშვნელობა ამით არ იკარგება.
უცხო კაპიტალიზმი ვასტარა ჩვენი მდიდრობები, ვაიყვანა რკინის გზები, მარა ამით მთელი ერი საბრტყობობს. მისი კუთხეები ერთმანეთს უახლოვდება, უცხო კაპიტალიზმი მოიგონა ბექდვის საუკეთესო წესები, მარა ამით ასე თუ ისე, ჩვენი მწიგნობრობაც სარგებლობს. და ხალხს განათლებას ფუნს; უცხო კაპიტალიზმი გამოიგონა ქალაქში სოფლის მუშა, მას ამით ქალაქის კულტურა დაუახლოვდა. გურული გაეცნო კახელს, ქართლ-ქვეყანის სადაურსა და სხ.

ბების, გლეხების და ვაჭრების შეიღებოდა. ეს კრუ მორწმუნეობით გაქურდილი და იოანეების ლათინებით თავბრუ დასხმული მოხალისეები შეიღებთან ერთად ამ მხეც-კაცებს დიდძალ ფულსაც აძლევდნენ, მათი უფრო ჯიბების გასატყობად.

სული გლეხობა და გონება გიბნელებდა, როდესაც შავი რაინდების უმანკო მსხვერპლბოთა საექიმო შემოწმების დასკვნას კითხულობ.

აი რას გადმოგვცემს გავით: ერთი დღის განმავლობაში პოლიციამ 5 იოანეების თავშესაფარადან 117 ბავში გამოიგვანა. ყველაზე უბატონო ბავშვიათვის მზრუნველ საზოგადოების თავშესაფარში მიყვანეს. საექიმო შემოწმების შემდეგ 90 პროც. აღმოჩნდა ღერით ავადყოფილნი—80 პროც. ფილტვებ გაფუჭებული, 10 პროც.—კუჭით ავადყოფილნი—შიმშილობის გამო. ამას გარდა, ერთი ქალიშვილი თანდაყოლილი სიფილისით იყო ავად, მეორე კლექტი. ბავშვები დამახინჯებული არიან სულიერათა და ფიზიკურათა, მათი სხეული დაფარულია უწყვეტ ღრუბრით და მკვებარეობით. მათი თვალები ანთებით ავადყოფილნი თვალვით მოგაგონებთ, გასტერებული სულიერით გამოიყურებიან. ბავშვების უპრავლესობა სულიერი ავადყოფილებით იქნენ წინაპირი. ბავშვები არიან 6-დან 14 წლის. როდესაც იოანეების ტიპიურ წარმომადგენელს, ვინმე უტყვის, კითხეს; რატომ ბავშვებს არ უფლიდით და რომ მუწყულებით და იარებით არიან დაფარული, მან უპასუხა: „თქვენებურათ ეს მუწყულება, ჩვენებურათ კი—მარგალიტები. ეს ძველი ჩამოღის და ახალით იცვლება“—ო.

განა ამ საშინელ სურათს განმარტება ეჭირება კიდევ არა, ეს ისედაც აშკარა და სურს შემზარავია.

მგარამ აქ ერთი კითხვა თავის თავად იბადება: რატომ გამოდიებიდან სჩანს, იოანეები აგრე შეიღიწეწილია თურმე რაც მოქმედებენ და ეს მხოლოდ ამ ორი თვის წინათ იქნა ცნობილი. პოლიციამ მხოლოდ მაშინ მიაქცია ამ ბოროტ ადამიანების ფარფარა ყურადღება, როდესაც მათი მოქმედება უკვე ყველასათვის აშკარა იყო. სტოლინიშმა მხოლოდ მაშინ მოახდინა იოანეების თავშესაფარების დაკეტვის შესახებ განკარგულება, როდესაც უბატონო ბავშვთა მფარველმა საზოგადოებამ ამ საქმის შესახებ ოფიციალური შეამდგომლობა აღძ-

რა. ნუ თუ პოლიციამ იოანეების საზიზიარო მოქმედება დღემდე არ იცოდა? იცოდა, როგორ არ იცოდა, მაგრამ ამ არამზღებდის მოქმედება ხომ არსებული წესწყობილების წინააღმდეგ არ იყო მიმართული და პოლიცია თავის რაზე შეიწყობდა? კიდევ კარგი, რომ 7 წლის შემდეგ მაინც მიაკცეს ყურადღება და მხეცი-დამნაშავენი პასუხის გებაში მისცეს... —ნელი.

ახალი ამბები

ყალბი ფულების აღმოჩენა და დაპატიმრება. 13 ივლისს პოლიციელებმა დერბენდის შესახვევში დაპატიმრეს ქუთაისის მცხოვრები მათე გაბელაშვილი, რომელიც თითქოს ხუთ მანეთიან ყალბ ფულებს ასაღებდა. გაბელაშვილი პოლიციელებმა დაპატიმრეს და ღრს, რომელსაც მან 500 მანეთის ყალბი ფული 175 მანეთად გაყიდა. გაბელაშვილის ბინაზე აღმოჩნდა ყალბი აბაზიანი და ნახევარმანეთიანი. გაჩხიკეს აგრეთვე სენაკის მცხოვრების ნესტარ ლეცავას ფარნების სახელოსნო, რომელიც რიყესა და ვოდოპოლიში ქუჩათა კუთხეშია იქ დაზღასთან აღმოაჩინეს ყალბ ფულის გასაკეთებელი ზოგიერთი იარაღები. გაბელაშვილი დანაშაულში გამოტყდა და ამ საქმეში თანაზიარი სენაკელი აზნაური ნიკოლოზ ქვათარაძე დასახელდა, პოლიციელებმა დაპატიმრეს ეს უკანასკნელი და მასთან სახელოსნოს პატრონი ნესტარ ლეცავა.

პოლიციის ბრძანება. იმ გაუგებრობათა და უთანხმოებათა თავიდან ასაცილებლათ, რომლებსაც ხშირად აქვს ადგილი ელექტრონის ტრამვაის ვაგონებზე ტფილისის პოლიციის ტრამვაი ამ დღეებში პოლიციელთა საყურადღებოთ ბრძანება გამოსცა. პოლიციის ბრძანებით 1) იმ შემთხვევაში, როდესაც ვინმე მგზავრთაგანი კონდუქტორის სამართლიან წინადადებას არ ასრულებს, ის პოლიციელებმა უნდა ჩამოგვან ვაგონიდან, მხოლოდ ზრდილობიანთ; 2) ასევე, თუ ვაგონის უკანა ბაქანზე 8 კაცზე მეტია; 3) თუ „პასაჟირი“ ბილეთის აღებაზე უარს ამბობს, იმასაც წინადადება ეძლევა ვაგონიდან ჩამოვიდეს და ამ შემთხვევაში პოლიციელი უნდა მიემგელოს კონდუქტორს, მხოლოდ ისევე ზრდილობიანთ უნდა მოგზავნიდეს, ვინც ვაგონზე არ უარყოფს, რომ ზოგიერთ დარგებში ქართული კაპიტალიც არსებობს, მარა ეს რასაკვირველია მას ვერ აკმაყოფილებს. მის უნდა ძლიერი ქართული კაპიტალი, ანუ უკეთ, ძლიერი ქართული ბურჟუაზია, ჩასუქებული ქართველი ვაჭარ-მწველები. ის ამ ახალ ბატონზე მეტად შეგვიარებულია და გაიძახის:

სხვა კაპიტალიტები „მომეხადე აღარ გვაკადრებლობენ, რადგან თავისიც ბევრი ყოლიათ, და თუ არ გვეძლავ უფლებადანიძიებით ქართულ კაპიტალს (უკეთ, ქართველი ბურჟუაზიის) შექმნას, ჩვენი ეროვნება განსაცდელშია“.

მონობის თუ გემინით, საქმე ბატონებშია, მონები არა-რამ (ამას ჩვენ ქვევით უფრო დაწვრილებით ვნახავთ) ოღონდ კი ბატონები იყვნენ; აქედან პირველი საზრუნავი საგანი მშობლიური ბურჟუაზიის შექმნა, საკუთარი ბატონის შექმნა, შინაური მყვლეფელის გაჩენა და აღორძინება; ნუ აქმვეთ თავს მეგლს, შეაქმნეთ მეგლის ფერ ძაღლსო, გვირგვინს ეს ახლათ მოვლენილი მოციქული ბურჟუაზიისა.

ასეთია ახალი სიბრძნე ეროვნულ აღორძინების, ასეთია ახალი მოძღვრება ბ. B-ს მაღალ გონიერების. ამ 2—3 წლის წინათ ბ. Baton, რომელთან B. სრულ სოლიდარობას აცხადებს, ამ ბურჟუაზიის ღეთის რისხვას ატეხდა თავზე, მის დაუყონებლივ განადგურებას და მოპობას ქადაგებდა და ყველას ვინც ამას არ ეთანხმებოდა, ვისაც ეს დაუყოვნებლივ შეუძლებლად მიჩნდა, მუხუყუნიის ცოლიობას, თუ „ლორობას“ და სხ. ასეთებს სწამებდა, მარა ეს იყო მისი ბავშვობის ხანაში, შეუწებლობის წლებში, როცა ხალხის მოძრაობა ძლიერი იყო. ახლა რეაქციის მიყუჩებულ დროში კი ის მომწიფდა და იმევე „ბურჟუაზიის“ წილში მოიკალათა. ახლა ხომ უნდა დაიბრუნოს უკან თავისი „ღრმა ეპიტეტები“ გაზ. „მუშის“ ნაგავიდან? დიას,

ყრას მგზავრს; 4, თუ ვაგონზე ისეთი ვინმე აღმოჩნდა, რომელიც სიმთვარის გამო მგზავრთ შეურაცყოფას აყენებს ან ჩხუბს და ხმაურობას, ამ შემთხვევაში პოლიციელებმა იგი ვაგონიდან უნდა ჩამოგვან მხოლოდ ისევე კონდუქტორთა დახმარებით; 5 პოლიციელებმა ყურადღება უნდა მიაკციონ, რომ ვატმანებმა, კონდუქტორებმა, ან კონტროლიორებმა არ დაარღვიონ წესიერება ან ღანძლიერება არ დაუწყონ მგზავრთ. ასეთ შემთხვევებში ისინი ვალდებული არიან ოქმები შეადგინონ. ასევე უნდა მოიქცენ, როდესაც კონტროლიორები უკანონო მოთხოვნებს უდგენენ მგზავრთ. ხშირათ ხდება, რომ რაიმე უთანხმოების დროს ვაგონი რამდენიმე წუთით ჩერდება და მის გარშემო ქუჩაზე უსაქმო ხალხი თავს იყრის. ამ შემთხვევაში პოლიციელებმა წინადადება უნდა მისცენ მათ დაიშლნენ და წესიერება უნდა აღიკვეთონ თუ საქირო იქნა ოქმიც შეუდგინონ. ოქმის წერისთვის, რომ დიდხანს არ გააჩერონ ვაგონები, საქიროა მოკლე ცნობების ჩაწერა, დანაშაულისა და მოწმეთა ვინაობა და ადრესი და ვაგონის №-რი. თუ ვინმე გარეშეთაგანი უკანონოთ ვაგონს საქმეში, ისინი პასუხის გებაში უნდა მიეცენ. ოქმი უნდა შეუყვინონ აგრეთვე იმ ვატმანებს, რომელთაც მეტის სიჩქარით მიჰყავთ ვაგონები.

ტენიკური კომისიის მუშაობა. ამას წინეთ მუხრანის ხილთან ორმოს ამოსასვლელათ ქალაქის ტენიკურმა კომისიამ ვიღაც მოიჯარადრე ავეტ მურალოვი დაიჭირა. მურალოვს 4 მანეთი ეძლეოდა თითონ კუბიკურ საყენის ამოცხებისათვის. რამდენიმე ხნის შემდეგ მუშაობა ტენიკური კომისიის მოწყობით შეწყდა.

ამასობაში სხვა მოჯარადრენიც აღმოჩნდნენ, რომელნიც თანახმანი იყვენ 3 მანეთ და 20 კ. ემუშავათ, მაგრამ კომისიამ რაღაც გაუგებარი მოსაზრებით ისევ მურალოვი არჩია და მას 3 მ. და 50 კაბ. აძლევს თითო კუბიკურ საყენის ამოცხებისათვის.

ჩხრეკა და დაპატიმრება. 13 ივლისს 1-ლ საპოლიციო ნაწილის პოლიციელებმა ოლოვისა, დუშეთის და ბელინსკი ქუჩებზე დაპატიმრეს 3 უცნობი, რომელთაც პასპორტი არ აღმოაჩნდათ.

ამავე დღეს დაპატიმრეს შეითანბაზარში ამას-კულ-ალასკერ ოლოვი, რომელიც საგენერალ-გუბერნატორო საზღვრებიდან გადასახლებული იყო და თვითონში თავის ნებით დაბრუნდა.

მე-9 საპოლიციო ნაწილში ამავე დღეს ჩხრეკის დროს დაპატიმრეს 43 კაცი.

სამშობლოში დაბრუნება. თფილისის დროებით გენერალ გუბერნატორის განკარგულებით გაანთავისუფლეს და სამშობლოში დაბრუნების ნება მიეცა დუშეთის მაზრის მცხოვრებს სერგოს ს. ოკინაშვილს.

მირზოვეების სტიპენდიების შესახებ. მირზოვეის სტიპენდიათა კანტონარში დღემდე სულ 1000-მდე თხოვნა შესულია. თხოვნა მეთრ აღარ მიიღება. სექტემბრამდე სულ 15 სტიპენდიია გასანაწილებელი. ამათში 2 ქართველისთვის. სექტემბერში კიდევ იმეტი აქვთ მოგებება 8 სტიპენდიისა—აქც 2 ქართველისთვის. იმ 1000-მდე თხოვნაში, რომლებიც დღემდე შემოსულია, ბლომათა ისეთები, რომელნიც სტიპენდიის მისაცემათ დადებულ წესებს ეწინააღმდეგებიან, მაგალითად, ზოგს საშვალო სკოლაში სწავლა არ დაუშობაგებია და სხვ. ასეთი თხოვნები საერთო სიდან გამოკლებულ იქნა. ამზობენ, სტიპენდიები კენჭის ყრით მიეცება მოზოგენლოთ. კენჭის ყრამდე ბლომათ გამოაკლებენ თხოვნებს, ასე რომ, ბოლოსსულ რამდენიმე კაცს უყრიათ კენჭს.

ნოვოროსისკის რესპუბლიკის საქმე. როგორც წინა წერილში ვწერდით, ნოვოროსისკის სამხედრო სასამართლო უკვე შეუდგა ხსენებულ რესპუბლიკის საქმის გარჩევას. ას კაცამდინ მოწმე მოიწვიეს. დამცველებათ გამოდიან ნაფიცი ვეკილები: ანდრონიკოვილი, სოკოლოვი, და სხვა. საქმის გარჩევა რამდენიმე დღეს გასტანს. სამართალში რამდენიმე ქართველიცაა მიცემული.

სამსახურები დათხოვნა. სამსახურიდან დათხოვნეს მე-11 საპოლიციო ნაწილის პოლიციელი მიხეილ ვლასოვი, რადგან იგი თფილისის ერთ მცხოვრებს მეტათ უზრდელათ მოეპყრო. ბოქაულს ხრუშჩოვს წინადადება მიეცა მხედველობაში იქონიოს ეს შემთხვევა.

ელექტრონის ქუჩა. ქალაქის სამქოს დადგენილების თანხმით „პერეგოროვნი“ ქუჩას, რომელიც უსახელო საზოგადოების ელექტრონის სადგურიდან მტკერისკენ მიემართება, დღეიდან ელექტრონის ქუჩა დაერქმევა.

შეზო-უკვლოთ დაკარგული. გორის მაზრის სოფ კარალეთის მცხოვრებ ერვ. არმაკუნის ცოლია პოლიციის განუხუხად, რომ მისი ქმარი ატამიანციის ფაბრიკის მუშა რეზინდენე დღეა წავიდა სახლში აღარ დაბრუნებულაო. პოლიცია ეძებს დაკარგულს.

ახალი წყლის საყვანი მილი. რკინის გზის აღმინსტრაციის ნებართვით უკვე შეუდგენ ნადიროვის მამულში სომეხთა ახალ შენობისთვის წყლის საყვანი მილის გაყვანას. მუშაობას იმ კვირაში დასასრულებენ.

წყლის საყვანი მილები. კირონი ქუჩაზე გუშინ უკვე დასრულეს ველიკოკნაიესკი ქუჩამდე შეკეთება იმ მილისა, რომელიც ამას წინეთ გასტანდა. ახლა შეუდგენ ველიკოკნაიესკი ქუჩიდან ხილამდე წყლის საყვანი მილის შეკეთების. ამ დღეებში მუშაობა დასრულდება და ელექტრონის ვაგონები ჩვეულებრივ ნორმალურათ ივლიან.

მცხოვრებთა სასარგებლოთ ქალაქის გამგებამ თხოვა ფოსტა-ტელეგრაფის კანტონის ახლოს ერთი ბოძთაგანი ლინკორონის ქუჩაზე, რადგან იგი მეტათ უხერხულ ადგილასაა და მცხოვრებთა მისვლა-მოსვლას ხელს უშლის.

საჯარო ვაჭრობა. 13 ივლისს მოხდა საჯარო ვაჭრობა თავად—აზნაურთა ხანკში. გაიყიდა რამდენიმე სახლი. დღეისთვის დანიშნულია საჯარო ვაჭრობა სხვა ქალაქისა ხოლო 17-სთვის სოფლის ქაენებათა. მეორეჯერ საჯარო ვაჭრობა იმ ქონებათა შესახებ, რომლებიც გადაჩრება, 31 ივლისისთვისა დანიშნული.

სხვადასხვა ამბები. 13 ივლისს არმაკუნის შესახვევში თფილისის მცხოვრებ ალექსანდრე მანუკიანცმა მოპკლა თავისი ცოლი ევა კანდელიასი. ამას შემდეგ იგი მიიმალა, მაგრამ პოლიციელებმა დაპატიმრეს და დანაშაულში გამოტყდა.

—ამავე დღეს საღამოს 9 საათზე ფეიერვერკის ქუჩაზე, ხილთან, პოლიციელებმა ერთი უცნობის გაჩხრეკა პინდომეს. პასუხათ ამ უკანასკნელმა რამდენიმეჯერ რევოლვერი გაისროლო და გაიქცა. პოლიციელებმაც ესროლეს, მაგრამ ააცილეს. პოლიციელებში არავინ დაშავებულა.

ლო, მათი ეროვნება ადლში და სასწოროში მოტყუება, ეროვნული სიყვარული—სხვისი ნაშრომით ჯიბის ამოვსება.

როდის უზრუნავთ მათ ქართულ ეროვნულ დაწესებულებაზე? ან და განა იგინია ქართულ ლიტერატურის მკითხველი? ან რა მკითხველი უნდა ვაზდენ, კიდევ რომ მოისურვონ? მათ არც ქართული ტერიტორიის შერქნა შეუძლიათ. კაპიტალი მისდებს იქ, სადაც მეტს მოგებას პოულობს და არა იქ, სადაც ეროვნული მიწა-წყალია. ბურჟუაზიისთვის ეროვნული მიწა-წყალზე კვიცილი ეს მხოლოდ ხალხის ნაციონალურ ბედში გასახვევი ხრიკებია და მეტი არაფერი. თორემ სად იყო, რომ ისინი ეროვნულ ტერიტორიის შერქნაზე ზრუნავდნენ?

ისინი სხვისას რჩებენ, თუ ის უფრო მეტ მოგებას იძლევა და თავისას—თუ შინაური მეტს ჩაუჯიბავს, მარა რა არის აქ ეროვნული? სრულიად არაფერი. პირიქით, აქ ბევრი რამაა, ეროვნულის საწინააღმდეგო, მისი სასიცოცხლო ძალების გამოწყოვი. სხვა-ნაირათ არც შეიძლება იყოს. მისი არსებობა ხალხის საკუთრების წართმევაზე ავეფული, მისი გაძლიერება ერისაგან ტერიტორიის დაკარგავზე, ამიტომ თუნდაც იგი ეროვნულ ტერიტორიის შერქნეს, ამით ერს ბევრი არაფერი შეემატება, მხოლოდ ემერკების მიგვირამდენიმე დროივე გაბატონდება და ერის ქონებას დაესაკუთრება. ერის, ხალხის ტერიტორიის ექსპროპრიაცია, ეს აუცილებელი პროცესია ბურჟუაზიული წყობილების. ამას ახდენს როგორც უცხო, ისე შინაური ბურჟუაზია, გურულ გლეხს ტყავს არ უთბობს ის გარემოება, რომ გურის მიწები ქართველთა დედების გურიელების, და ან კუინების და სხვის ხელშია. პირიქით, რამდენათც ცხენი უკულტურული არიან უცხო კაპიტალისტ-მემკვიდრე, იმდენათ მათი ბატონობა ზღმეტი ექსპლოატაციის საგანია. ასევეა სხვა დარგშიც: ქიათურაში

